

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті проаналізовано сучасні підходи до планування прибутку підприємства, визначено суть та перспективи застосування новітніх методів планування прибутку. проаналізовано основні проблеми і ризики процесу планування прибутку підприємствами України.

Ключові слова: *прибуток, управління, планування, фінансові результати, методи планування, ризики, фінансова криза..*

Abstract

The article analyses modern approaches to profit planning, defines the essence and prospects of application of the latest methods of profit planning. the main problems and risks of the process of profit planning by Ukrainian enterprises are analysed.

Keywords: *profit, management, planning, financial results, planning methods, risks, financial crisis.*

Вступ

Наукова проблема планування прибутку підприємств є актуальною та важливою з багатьох причин. Саме планування прибутку визначає стратегічні цілі підприємства та шляхи досягнення цих цілей. Планування прибутку допомагає забезпечити фінансову стабільність підприємства. За допомогою точних прогнозів і бюджетів можна уникнути фінансових труднощів, забезпечуючи достатні ресурси для оплати зобов'язань та розвитку. Окрім цього, планування прибутку дозволяє оптимізувати використання ресурсів, включаючи працю, матеріали та капітал, що суттєво підвищує ефективність виробництва та зменшує витрати. Метою статті є проаналізувати сучасні методи планування прибутку та визначити основні тенденції щодо методології цього процесу.

Результати дослідження

Проблемі планування прибутку присвячено численні праці вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед них слід відмітити розробка К. Ларіонової, Г. Капінос, С. Белінської, І. Крисіної та ін [1-5]. В умовах військового стану актуальність планування прибутку підприємств стає ще важливішою та критичною, оскільки імовірність різких змін кон'юнктури ринку та споживчого попиту набагато вище. До того ж суттєвих ризиків зазнає безпека постачань сировини та інших ресурсів, тому планування прибутку повинно враховувати можливі ризики та розробляти стратегії забезпечення надійних ланцюгів постачань. Таким чином, планування прибутку в умовах військового стану вимагає гнучкості, стратегічного підходу та здатності швидко реагувати на зміни в економічному та політичному середовищі. Ці завдання вирішуються за допомогою сучасних підходів до планування прибутку, які враховують широкий спектр факторів та використовують новітні методи та інструменти для досягнення ефективності та стійкості бізнесу.

Найпоширенішими із сучасних підходів планування прибутку є:

1) Бюджетування з урахуванням стратегії: Підходом передбачено врахування стратегічних цілей прибутку у процесі бюджетування. Широкого поширення набуває використання підходу "свердловини" (zero-based budgeting), де кожна стаття витрат переглядається та обґрунтовується, незалежно від минулих періодів [5].

2) Використання аналітики та штучного інтелекту для прогнозування прибутку на основі великої кількості даних, що дозволяє врахувати складні економічні та ринкові фактори у моделях прогнозування.

3) Гнучке управління вартістю, що базується на використанні таких методів, як Lean або Six Sigma, для покращення ефективності та зменшення витрат.

4) Врахування довгострокових перспектив та взаємозв'язків між різними аспектами діяльності підприємства на основі SWOT-аналізу та інших стратегічних інструментів.

5) Застосування методів оцінки ризиків для визначення можливих загроз та розробка стратегій їх управління, активне використання аналізу чутливості для оцінки впливу різних сценаріїв на прибуток.

6) Використання програмного забезпечення для автоматизації бюджетування та планування, а також хмарних технологій для покращення доступу до даних та спільної роботи.

Ці підходи дозволяють підприємствам адаптуватися до змін в економічному середовищі та ефективно управляти своїм прибутком у динамічному бізнес-середовищі.

Сучасне планування прибутку підприємства використовує різні методи та підходи для максимізації ефективності та досягнення стратегічних цілей. У таблиці 1 представлено перелік та основні характеристики цих методів.

Таблиця 1 Методи планування прибутку [1-4]

Метод	Основні характеристики
1. Поза бюджетом	Цей метод відмовляється від традиційного бюджетування і спрямований на більш гнучке та адаптивне управління фінансами. Замість жорстких бюджетів пропонується використовувати різні ключові показники ефективності та гнучко реагувати на зміни в середовищі.
2. Бюджетування на основі інформації про діяльність	Цей метод базується на аналізі активностей та витрат, пов'язаних із здійсненням цих активностей. Дозволяє більш точно розподіляти ресурси з урахуванням дійсного обсягу діяльності.
3. Рухомі прогнози	Замість річних бюджетів використовуються рухомі прогнози, які регулярно оновлюються. Це дозволяє підприємствам швидше реагувати на зміни в ринкових умовах та стратегічному середовищі.
4. Планування на основі ключових факторів	Планування з урахуванням ключових факторів (водіїв), які мають найбільший вплив на прибуток. Це допомагає зосередитися на тих аспектах бізнесу, які справді важливі для досягнення стратегічних цілей.
5. Сценарійне планування	Розгляд різних сценаріїв для визначення можливих впливів на прибуток. Це допомагає підприємствам бути готовими до різних розвитків подій та вчасно реагувати.
6. Аналітичні прогнози	Використання аналітичних інструментів та методів машинного навчання для прогнозування майбутніх доходів та витрат на основі історичних даних та зовнішніх факторів.
7. Управління ефективністю	Впровадження систем управління ефективністю, які забезпечують постійне відстеження та оцінку фінансових результатів в порівнянні з стратегічними цілями.
8. Планування грошових потоків	Зосередження не лише на прибутку, але й на готівкових потоках, що дозволяє керувати фінансами підприємства з урахуванням ліквідності.

Наведені у таблиці 1 методи враховують потреби сучасного бізнесу у гнучкості, швидкості реакції та зосередженості на стратегічних цілях для досягнення успіху на конкурентному ринку.

Висновки

Отже, наукова проблема планування прибутку не тільки є актуальною, але і важливою для ефективного управління підприємством та досягнення його стратегічних цілей. Перспективи подальших досліджень полягають у застосуванні зазначених методів у практиці роботи підприємств та організацій України, що дозволить підприємствам бути більш гнучкими та швидко реагувати на зміни в економічному середовищі чи ринкових умовах. Окрім цього, використання сучасних методів сприятиме оптимізації використання ресурсів, зменшуючи витрати та підвищуючи ефективність виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Павлюк І. О. Управління прибутком підприємства в умовах сьогодення. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 1. С. 84–88. 3.
2. Белінська С. М., Крисіна І. О. Управління прибутком підприємства. Ефективна економіка. 2022. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/18.pdf (дата звернення: 27.03.2023).
3. Мордань Є. Ю., Малиш Д. О., Рябуха А. Ю. Теоретичні основи системи управління прибутком підприємства. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 40. С. 384–391.
4. Ларіонова К., Капінос Г. Механізм управління прибутком підприємства. Modeling the development of the economic systems. 2022. № 1. С. 120–128.
5. Жигалкевич Ж. М., Фісенко Е. С. Система управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємства. Економіка і суспільство. 2016. № 4. С. 145–148.

Шварц Ірина Володимирівна - кандидат економічних наук, доцент Вінницького національного технічного університету, Вінниця, e-mail: shvarz@vntu.edu.ua

Кучерук Ігор Юрійович - студент групи MBA-23б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Shvarts Irina Volodimirivna - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: shvarz@vntu.edu.ua

Ihor Kucheruk - student of the MBA-23b group, faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa